

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗДОБУТТЯ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Котова Лариса Іванівна,

к.мед.н., викладач

Черкун Віталій миколайович,

Козіна Наталія Миколаївна,

Косенко Олександра Анатоліївна,

Єфименко Наталія Романівна

Викладачі

Полтавський базовий медичний фаховий коледж

м. Полтава, Україна

pbnk_metod@ukr.net

Актуальність теми. Нині існує нагальна потреба у підготовлених спеціалістах широкого медичного профілю, які мають творчо і нестандартно підходити до вирішення проблем і задач сьогодення в галузі охорони здоров'я в умовах ліміту часу.

Вступ. Дистанційне навчання (ДН) в процесі підготовки фахівців справа нова і з великою кількістю не вирішених питань, з якими щоденно стикаються всі учасники освітнього процесу, і які вимагають їх розв'язання найліпшим чином у найкоротші терміни. Ось перелік деяких з них:

- значні зміни у трудовому праві, зміни умов праці у трудовому контракті;
- забезпечення співробітників і студентів необхідною сучасною технікою та компенсація витрат на її обслуговування;
- тривала ізоляція призводить до порушень соціалізації особистості;
- зменшення можливості спілкування співробітників, студентів, батьків;
- стирання межі між робочим та вільним часом (цікава ідея запровадити час відключення від Інтернету з метою регламентувати відпочинок);
- введення елементів екстернату в освітній процес;
- недостатня сімейна підтримка студентів тощо.

Проведення занять в дистанційному режимі має відповідати всім вимогам до сучасного уроку. Тож розглянемо їх. Почнемо із загальнопедагогічних.

1. Пріоритет особистості студента в організації освітнього процесу, врахування вікових та індивідуальних особливостей студента (порядність, відповідальність, працьовитість, витривалість тощо).

В умовах ДН зворотній зв'язок може бути ускладненим, але він конче потрібен для адекватного емоційного спілкування, підтримання позитивного робочого мікроклімату в колективі навчального закладу, постійного контролю якості освітнього процесу [2] та його своєчасної корекції відповідно до можливостей кожного студента.

2. В умовах ДН надзвичайно зростає роль пізнавальної самостійності студентів та орієнтація на методику співробітництва. Позитивна атмосфера співпраці, порозуміння, доброзичливості та взаємопідтримка на заняттях має потужний вплив не лише на рівень та обсяг знань, але й формує дружні стосунки в колективі всього коледжу. Викладач перманентно організовує та своєчасно скеровує пізнавально-пошукову діяльність та оволодіння практичними навичками студентів у потрібному напрямку.

3. Чітке визначення освітніх, виховних, розвивальних і фахових завдань з кожного предмету, які мають бути вивчені в умовах ДН. Слід пам'ятати, що професійний світогляд формується у віці 15-20 років [1]. Тому період навчання у коледжі відіграє важливу роль у формуванні та становленні особистості майбутнього фахівця. У студентів закладаються основи нових якостей як особистості та медичного працівника, що мають сприяти подальшому професійному зростанню.

Завдання ДН – виховання конкурентоспроможного фахівця, підготовленого до різнопланової діяльності в умовах дефіциту часу, напруженої діяльності лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ).

Дидактичними вимогами до сучасного уроку є:

1. Раціональне використання кожної хвилини заняття не завжди можливо втілити у життя в зв'язку з недосконалістю матеріально-технічного забезпечення студентів і викладачів, навчального закладу та наявності стійкого

безперебійного Інтернет зв'язку. Отже, більше часу витрачається на організаційну частину заняття.

2. Активні методи навчання, мультимедійні системи використовуються при ДН в більшому обсязі, ніж при очному навчанні.

3. Під час проведення теоретичних і практичних занять має бути збережена раціональна єдність словесних, наукових і практичних методів навчання.

4. При ДН необхідно посилити зв'язок з раніше вивченим матеріалом, набутим досвідом та максимально використовувати міжпредметні зв'язки.

5. Формування вмінь та навичок студентів самостійно здобувати знання й застосовувати на практиці в умовах ДН обумовлюється багатьма чинниками, а саме:

- навчально-методичним забезпеченням процесу підготовки (посібники, підручники, методичні розробки) та його доступністю кожному студенту;

- сучасними системами контролю й оцінювання якості викладання, рівня знань студентів;

- особливим зростанням ролі застосування в освітньому процесі сучасних та традиційних освітніх технологій (активних методів навчання, інтернет-технологій тощо);

- залучення студентів до науково-дослідницької діяльності певною мірою затруднюється (відсутність обладнання вдома, недоступність фонду бібліотек та лабораторій, ЛПЗ);

- ступенем відповідності програм навчальних дисциплін сучасним вимогам та можливістю їх виконання в умовах ДН;

- необхідним стимулюванням різнобічної самостійної роботи студентів [3].

В умовах ДН стає ширшим використання сучасних комп'ютерних технологій викладачами і студентами для того, щоб більше уваги і часу приділити самостійній роботі. А, отже, ДН має бути ретельно організовано й регулярно контролюваною самоосвітою студентів, яке скеровується викладачами на науковому підґрунті. Колективна праця викладачів і студентів

під час ДН покликана створити оновлений модернізований освітній простір, який має максимально ефективно підготувати майбутніх фахівців до самостійної роботи у професії.

Самостійна робота студентів потребує підвищеної мотивації до її виконання. Отже, необхідно акцентувати зв'язок тем самостійної роботи з подальшою діяльністю на робочому місці.

6. Складно забезпечити індивідуалізацію, диференціацію та інтенсифікацію навчального процесу в дистанційних умовах. Слід враховувати, що період навчання у закладі фахової передвищої освіти відіграє важливу роль у формуванні особистості людини та становленні її як майбутнього фахівця [1]. Вчорашні школярі мають отримати новий досвід.

Все це вимагає проводити відповідну поточну корекцію навчальних планів на період ДН [2].

Спочатку визначають технічну оснащеність всіх задіяних у навчально-виховному процесі (коледжу, викладачів, студентів).

При можливості, внести зміни у навчальні програми таким чином, щоб дистанційно розбирати простіші теми, які вивчили раніше, ущільнити матеріал.

Доцільно поділити матеріал на блоки, які поєднані логічним змістом, можливо, з урахуванням міжпредметних зв'язків.

Проведення практичних, теоретичних занять, домашні завдання мають враховувати наявність та якість роботи Інтернету, гаджетів.

Значну роль відіграють індивідуально вмотивовані завдання. Викладач визначає обов'язковий мінімум матеріалу, який мають засвоїти всі студенти та пропонує додатковий обсяг, який студенти виконують в залежності від уподобань та технічних можливостей, іноді у додатковий час.

Для зменшення можливості плагіату в студентських роботах слід пропонувати творчі завдання, які вимагають проявити індивідуальність при їх виконанні (створити графіки, ілюстрацію, санітарний бюлетень, план роботи ФАПу тощо).

7. Використання сценарних варіантів уроку, які забезпечуються різноманітними носіями інформації при ДН можуть бути використані тільки певною мірою, не у повному обсязі.

В умовах запровадження карантинних заходів, ускладнюється зв'язок та співпраця навчального закладу та ЛПЗ, що впливає на швидкість, обсяг та якість засвоєння студентами практичних навичок. Тому зростає роль сценарних занять.

Майбутній медик має швидко пристосовуватись до надзвичайно мінливих умов сьогодення шляхом оптимального застосування набутих знань, вмінь, навичок у практичній діяльності. Необхідно навчитись оперативно та вірно оцінювати ситуацію та швидко знаходити правильне розв'язання медичної проблеми. В цьому можуть допомогти ділові ігри, які імітують максимальну наближеність навчальної діяльності до сучасного функціонування ЛПЗ.

8. Актуальним при ДН стає заохочення прагнень студентів знаходити свій спосіб роботи з навчальним матеріалом.

Сучасність висуває постійно зростаючі вимоги до майбутнього медичного працівника: уміти нестандартно мислити, знаходити оптимальні рішення у стислі терміни, аналізувати і корегувати власні дії відповідно до певної мети на основі глибоких різнобічних знань, вмінь навичок.

9. Організоване закінчення заняття в умовах ДН передбачає підбиття підсумків заняття, розповідь про особливості підготовки домашнього завдання, якими джерелами доцільно скористатися. Перед студентами слід поставити мету, яку можна реально досягти в період ДН, а методи навчання мають бути простими і зрозумілими [2].

Розглянемо психологічні вимоги до сучасного уроку.

1. Врахування психологічних особливостей кожного студента має бути і в умовах ДН. Але зростає і роль довілля, сім'ї, соціума. Позитивне ставлення суспільства до навчання допомагає долати труднощі, пов'язані із здобуттям освіти. Важливо зважати і на індивідуальні можливості: віддаленість закладу

освіти, наявність посібників, підручників, бібліотеки, комп'ютерного забезпечення тощо.

Вцілому систему ДН спрямовано на людей, які є відповідальними та соціально зрілими особистостями, які не потребують контролю з боку викладачів. Основні вимоги до всіх учасників ДН – мотивованість, цілеспрямованість, самоорганізованість, високий рівень знань, вмінь, навичок.

Інформаційно-комунікативні технології в процесі ДН дають можливість студентам із різними психолого-мнестичними особливостями проводити консультації з викладачами і у позаурочний час.

2. Нормальний психічний стан викладачів і стійкий настрій щодо студентів має бути у будь-яких умовах навчання. Необхідно завжди дотримуватись певних соціальних норм поведінки. Зростання педагогічного і психологічного навантаження негативно впливає на освітній процес. Допомогти подолати ці труднощі може обмін досвідом, застосування педагогічних інновацій в умовах діджиталізації освіти, використання цифрових освітніх технологій, вміння не тільки інтенсивно працювати, але й якісно і повноцінно відпочивати.

3. Розумна (адекватна, обґрунтована) вимогливість та доброзичливість викладача до студентів базується на любові до студентів, врахуванні їх особистих та технічних можливостей, поваги до свого фаху. Тому доцільно створити такі ситуації, коли студенти мають можливість творчо вирішувати практичні завдання, самостійно знаходити оптимальні шляхи їх розв'язання. Однак і викладач має відчувати бажання студентів працювати творчо систематично та з максимальною наполегливістю.

Спільні зусилля мають забезпечити безперервність та персоналізацію медичної освіти майбутніх медичних спеціалістів.

4. Педагогічна етика й психологічний такт є обов'язковими складовими повсякденної діяльності колективу освітнього закладу. Слід пам'ятати правила дистанційного спілкування та, при потребі, навчити студентів.

Недоліками ДН є:

1. Висока завантаженість викладачів призводить до низького рівня взаємодії їх із студентами;

2. Не всі учасники освітнього процесу забезпечені персональними комп'ютерами та стійким виходом в Інтернет, дорогими комп'ютерними програмами.

Але існуючі технології ДН все ж таки є результативними засобами отримання передвищої фахової освіти.

ДН в Україні має базуватися на таких головних компонентах:

1. Створення критеріїв якості передвищої фахової освіти на підґрунті інтеграції освітнього простору та швидкого науково-технічного прогресу;

2. Дотримання вимог законодавчої бази;

3. Розробка сучасних навчальних програм з відповідним програмним забезпеченням, науково обґрунтованими стандартами якості навчання;

4. Відповідно підготовлений та вмотивований контингент студентів і викладачів;

5. Компетентний колектив науково-педагогічних працівників тощо [4].

Висновок. Отже, якість модернізації медичної освіти в умовах ДН ґрунтується на достатньо високому рівні інноваційного потенціалу освітнього середовища.

Навчання в дистанційному форматі вимагає від викладачів ґрунтовного володіння своєю навчальною дисципліною, втілення в процес викладання інноваційних, цифрових, емоційно-етичних та інформаційно-комунікаційних компетентностей [3].

Література:

1. С. Кондратюк. Психолого-педагогічні чинники мотивації здобувачів освітніх послуг // Фахова передвища освіта. – 2020. – № 3. – с. 20-22.

2. С. Мироненко, О. Перезва. Організація ефективної взаємодії під час дистанційного навчання в закладах фахової передвищої освіти. //Фахова передвища освіта. – 2020. – № 3. – с. 52-55.

3. І. Найдьонов. Головні важелі в управлінні якістю освіти // Персона, журнал інтелектуальної освіти. – 2009. – №1.

4. В. Чалий. Використання додатків Google в процесі дистанційного навчання // Фахова передвища освіта. – 2020. – № 3. – с. 56-57.